Clubul Fermierilor Români
pentru agricultură performantă

Cubic Center, Bd Pipera 1B,
Voluntari, 077190, România
www.cfro.ro

Nr. 213 / 02.07.2025

Domnului Florin BARBU
Ministrul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

Guvernul României

Stimate domnule Ministru,

Clubul Fermierilor Români, în calitatea sa de reprezentant a intereselor antreprenorilor din sectorul agricol susține adoptarea soluțiilor inovatoare imediate într-un context socioeconomic delicat, precum și implicarea activă în dezvoltarea comunităților rurale în scopul creșterii rezilienței sectorului și asigurarea securității și siguranței alimentare la nivel național. În acest sens, vă transmitem opinia noastră referitoare la propunerile Comisiei de modificare a *Regulamentului (UE) 2021/2115 în ceea ce privește sistemul de condiționalitate, tipurile de intervenții sub formă de plăți directe, tipurile de intervenții în anumite sectoare, dezvoltarea rurală și rapoartele anuale privind performanța și a Regulamentului (UE) 2021/2116 în ceea ce privește guvernanța datelor și a interoperabilității, suspendările plăților în legătură cu verificarea anuală a performanței și controalele și sancțiunile.*

În urma consultărilor cu membrii noștri asupra propunerii Comisiei Europene de modificare a Regulamentelor (UE) 2021/2115 și 2021/2116, vă înaintăm următoarele propuneri și observații:

1. **Utilizarea fondurilor PAC doar pentru fermierii europeni.** Este dificil de explicat fermierilor noștri de ce Comisia Europeană declară că nu există bani europeni pentru a-i compensa, având în vedere faptul că în ultima perioadă au fost direcționate peste 400 de milioane de euro din cadrul PAC către fermieri din țări terțe (Ucraina).

   Propunerea de regulament subliniază că sprijinul PAC are ca obiectiv menținerea veniturilor fermierilor europeni și consolidarea competitivității agriculturii din UE, în contextul unor provocări economice, climatice și geopolitice fără precedent. Comunicarea „O Europă mai simplă și mai rapidă" și „Viziunea pentru agricultură și sectorul alimentar" accentuează nevoia de a folosi resursele PAC pentru a răspunde cât mai eficient acestor provocări în beneficiul cetățenilor și al fermierilor Uniunii. Direcționarea resurselor PAC către fermieri din țări terțe, fără mecanisme compensatorii adecvate pentru pierderile suferite de fermierii europeni, nu este aliniată cu principiile proporționalității, subsidiarității și coerenței menționate în temeiul regulamentelor 2021/2115 și 2021/2116.

2. **Creșterea rezervei agricole de criză din marjele bugetare, rezerva fiind total insuficientă.** În ultima perioadă, fermierii români au beneficiat de doar aprox. 3 euro/ha, o valoare mult prea mică față de pierderile înregistrate din cauza unor crize externe agriculturii.

Cubic Center, Bd Pipera 1B,
Voluntari, 077190, România
www.cfro.ro

Propunerea Comisiei recunoaște că rezerva pentru agricultură a fost utilizată în mod disproporționat pentru a face față dezastrelor naturale și fenomenelor climatice nefavorabile, în detrimentul obiectivului său principal – acela de a interveni în cazul perturbărilor pieței (art. 16 din Regulamentul 2021/2116). Documentul propune clarificarea utilizării acestei rezerve și introducerea unor noi instrumente de sprijin în situații de criză (art. 41a și 78a din Regulamentul 2021/2115). Cu toate acestea, menținerea plafonului financiar existent nu răspunde realităților din teren și frecvenței tot mai mari a crizelor. Prin urmare, este necesară consolidarea rezervei agricole printr-o creștere efectivă din marjele bugetare ale UE, pentru a asigura un răspuns adecvat și echitabil pentru fermierii afectați de intensificarea fenomenelor climatice și a crizelor geopolitice.

3. **Continuarea convergenței externe** în privința susținerii ambiției de echitate a cuantumurilor plăților directe și a unei agriculturi durabile într-un context geopolitic care impune provocări cu care Comisia Europeană nu s-a mai întâlnit. *Comunicarea Comisiei exprimă faptul că **inegalitățile regionale și sectoriale persistă** în contextul în care multe regiuni rămân subdezvoltate. Continuarea convergenței externe trebuie să fie aliniată cu obiectivul unei UE echitabile și coezive, în care veniturile fermierilor să fie sprijinite proporțional cu provocările cu care se confruntă aceștia.*

   Comisia recunoaște că există în continuare disparități relevante între fermierii din diferite state membre în ceea ce privește nivelul sprijinului financiar disponibil, precum și capacitatea acestora de a accesa resurse pentru investiții, inovare și adaptare la tranziția către practici agricole durabile. În același timp, este reafirmată necesitatea unei agriculturi europene competitive și reziliente, capabilă să asigure securitatea alimentară și viabilitatea zonelor rurale în fața unor crize fără precedent. Continuarea procesului de convergență externă a plăților directe este esențială pentru a susține o distribuție mai echitabilă a resurselor PAC, în scopul consolidării coeziunii între regiuni și pentru a sprijini fermierii din statele membre cu niveluri istorice mai reduse ale sprijinului. Într-un moment în care solidaritatea și unitatea sunt imperative strategice, echilibrarea plăților directe între state devine o condiție necesară pentru menținerea încrederii în proiectul european și în politicile sale comune.

4. **Creșterea bugetului Politicii Agricole Comune** – cerințele actualei reforme PAC pentru fermieri au fost nerealiste: ***Să producă mai mult, cu mai puțin!***
   Reducerea bugetului plăților directe cu 5%, în condițiile în care plățile directe au fost reduse practic în plus cu 25% pentru finanțarea eco-schemelor, precum și diminuarea bugetară a Pilonului II - Dezvoltare Rurală cu 15% a condus la o marjă foarte redusă de câștig pentru fermieri. La nivelul României plata de bază, a scăzut la 97 euro/hectar, valoare care nu poate acoperi în niciun fel cheltuielile suplimentare pentru respectarea

Cubic Center, Bd Pipera 1B,
Voluntari, 077190, România
www.cfro.ro

cerințelor condiționalităților de mediu și sociale, GAEC și SMR, și nici valoarea arendei (în prezent, 250-350 euro/ha), așa cum s-a întâmplat în perioada 2014-2020.

Documentul propunerii recunoaște intensificarea efectelor schimbărilor climatice, presiunea crizelor externe și costurile ridicate asociate tranziției către practici agricole durabile. În acest context, subliniem importanța sprijinului financiar adaptat noilor provocări. Ajustarea mecanismelor de sprijin și creșterea alocărilor devin esențiale pentru ca fermierii să poată susține investițiile necesare și să rămână competitivi. Fără o consolidare a bugetului PAC, tranziția solicitată riscă să devină nesustenabilă economic pentru majoritatea exploatațiilor, în special în regiunile unde venitul agricol net este deja sub nivelul mediu european.

5. **Creșterea ponderii plăților aferente Pilonului 1 în avans** – fermierii au nevoie de fonduri mai ales în toamnă pentru a-și plăti creditele aflate la scadență. Mecanismul actual de scontare plăți în avans subvenții conduce la pierderi semnificative pentru fermieri, asociate dobânzilor și comisioanelor bancare (minim 15% din valoarea ratelor bancare) plătite de către aceștia. Propunem alocarea a 90% din suma totală a subvenției la nivel de fermă încă din toamna anului de cerere.

   Subliniem necesitatea unei execuții bugetare mai flexibile și mai adaptate realităților economice din teren. Alinierea calendarului plăților directe la ciclul economic al fermierilor contribuie la eficiența utilizării fondurilor europene și la reducerea presiunii financiare sezoniere asupra beneficiarilor. O plată în avans majorată, distribuită la momentul critic al anului agricol (toamna), susține stabilitatea financiară a fermelor, reduce dependența de credite și răspunde obiectivelor de coeziune economică și echitate teritorială promovate de PAC.

6. **Creșterea substanțială a Rezervei de Criză** – suma actuală de 450 milioane euro/an pentru 27 state membre este total inadecvată având în vedere crizele cu care se confruntă fermierii europeni, crize externe sectorului agricol – creșterea prețurilor la energia electrică și gaze naturale, inputuri agricole, secete pedologice, războiul din Ucraina etc.
   Considerăm că valoarea aferentă Rezervei de Criză ar trebui să fie de minim 1 miliard euro, astfel încât nevoile actuale și viitoare ale fermierilor europeni să poată fi satisfăcute.

   Într-un context agricol din ce în ce mai instabil și imprevizibil, mecanismele de răspuns rapid și de sprijin financiar trebuie consolidate. Creșterea cuantumului rezervei este în deplină concordanță cu direcția strategică a Comisiei de a crea un buget flexibil și eficient, care să reflecte realitățile complexe cu care se confruntă sectorul agricol european.

Cubic Center, Bd Pipera 1B,
Voluntari, 077190, România
www.cfro.ro

7. **Mecanisme de gestiune a riscurilor de mediu și pierdere financiară:** ar fi utilă stimularea stabilirii unui instrument de gestiune a riscului, personalizat la nivelul fiecărui stat membru în funcție de valoarea despăgubirilor solicitate de fermieri în anumite momente de criză. Practic, solicităm realizarea unei analize privind riscul la nivelului statului membru din ultimii 5 ani, astfel încât valoarea alocată să fie diferită pentru cele 27 de țări. De exemplu, din ultimii 5 ani, în România seceta pedologică este prezentă la nivelul a 4 ani, aspect care implică un risc imens pentru decapitalizarea fermierilor și o presiune foarte mare asupra bugetului de stat.

   Propunerea de modificare a regulamentului recunoaște utilizarea limitată a instrumentelor de gestionare a riscurilor și inadecvarea normelor actuale pentru anumite categorii de fermieri și tipuri de terenuri. Comisia admite că actualele scheme de sprijin nu reflectă pe deplin diferențele de vulnerabilitate climatică între statele membre. În acest context, dezvoltarea unor instrumente de risc diferențiate, adaptate specificului național, pot contribui direct la obiectivul de flexibilitate și relevanță a PAC, oferind un sprijin real în fața amenințărilor climatice recurente și severe. Astfel, propunerea privind dezvoltarea unor mecanisme de risc diferențiate la nivelul fiecărui stat membru răspunde acestei lacune și susține aplicarea unui principiu de flexibilitate adaptată realităților naționale.

8. **Adoptarea unui instrument de susținere pentru fermierii din statele membre vecine Ucrainei**, mai ales, în condițiile aderării acestei țări la UE (demers care implică o alocare estimată de peste 95 miliarde euro pentru ciclul european de 7 ani). Condițiile de mediu și calitatea produselor comercializate ar trebui să respecte normele europene de siguranță alimentară. Acest instrument trebuie să aibă menirea de a ajuta statele vecine să facă față provocărilor economice și de reglementare generate de contextul regional, având în vedere competitivitatea pe care o deține Ucraina (o suprafață a terenului agricol de 42 milioane hectare).

   Extinderea Uniunii va necesita eforturi bugetare substanțiale și adaptări instituționale, cu impact direct asupra politicilor comune. Recunoașterea competitivității ridicate a Ucrainei, datorată în parte dimensiunii exploatațiilor și costurilor reduse de producție, impune luarea unor măsuri compensatorii pentru fermierii din țările vecine, în scopul evitării unor efecte negative asupra stabilității economice a exploatațiilor existente. Un instrument de sprijin în acest sens este în deplin acord cu principiile coeziunii economice, solidarității și protecției funcționale a pieței unice.

9. **Stimularea introducerii rapide a rezultatelor cercetării și inovării în agricultură pentru a crește competitivitatea fermierilor europeni – noile tehnici genomice**.

   În urma Dialogului strategic pentru Viitorul Agriculturii UE și a documentului „Viziunea pentru agricultură și sectorul alimentar", a rezultat că unul dintre factorii-cheie pentru

Cubic Center, Bd Pipera 1B,
Voluntari, 077190, România
www.cfro.ro

viitorul competitivității economice europene este capacitatea de a transforma cercetarea și inovarea în soluții aplicabile, cu impact direct asupra sectoarelor strategice. Agricultura este recunoscută ca domeniu prioritar pentru investiții în tehnologii moderne, având în vedere rolul său esențial în asigurarea securității alimentare și tranziției ecologice. În acest sens, sprijinirea integrării accelerate a rezultatelor științifice, în special prin utilizarea noilor tehnici genomice, reprezintă o direcție necesară pentru sporirea productivității, reducerea presiunii asupra mediului și creșterea rezilienței fermierilor în fața schimbărilor climatice.

10. **Promovarea unor soluții care să permită producătorilor din cele 5 state membre ale UE (cele mai afectate de războiul din Ucraina) valorificarea remuneratorie a cerealelor.** În sens fitosanitar, trebuie asigurat ca exporturile de cereale din Ucraina să ajungă la țările terțe care prezintă cea mai mare nevoie pentru asigurarea securității alimentare, fără a perturba piețele țărilor din proximitate. Astfel, trebuie reintrodus controlul sanitar-veterinar și fitosanitar la frontiera cu Ucraina pentru a nu discrimina produsele europene.

    În acest sens, reintroducerea controalelor fitosanitare este justificată în acest cadru ca măsură de protejare a funcționării corecte a pieței unice, de prevenire a dezechilibrelor concurențiale și de asigurare a unui tratament echitabil pentru fermierii europeni, în raport cu importurile provenite din state terțe.

11. **Debirocratizarea și simplificarea Politicii Agricole Comune (PAC),** astfel încât fermierii din țările care realizează deja lucrări agricole prietenoase cu mediul să poată beneficia de alocări financiare suplimentare fără impunerea unor noi condiții și cerințe. Practic, solicităm flexibilizarea aplicării PAC pentru a putea ține cont de condițiile specifice ale fiecărui stat membru.

    Propunerea Comisiei vizează simplificarea semnificativă a sistemului de condiționalitate, reducerea complexității eco-schemelor și adaptarea controalelor administrative pentru a limita povara asupra fermierilor. În acest sens, recunoașterea și sprijinirea practicilor agricole durabile deja aplicate, fără impunerea unor noi obligații, răspunde obiectivului declarat de eficientizare a PAC și permite utilizarea mai echitabilă și orientată pe rezultate a fondurilor europene. Așadar, propunerea de a recompensa practicile existente fără impunerea de condiții suplimentare răspunde acestui obiectiv de reglementare proporțională și eficientă.

12. **Identificarea a noi surse de finanțare, externe PAC pentru cerințele de mediu pe care fermierii trebuie să le aplice.** În caz contrar, vor exista efecte asupra securității alimentare în ceea ce privește raportul dintre calitatea produselor și prețurile acestora.

Cubic Center, Bd Pipera 1B,
Voluntari, 077190, România
www.cfro.ro

În contextul creșterii cerințelor de mediu și al presiunilor economice asupra fermierilor, este necesară o abordare bugetară complementară care să sprijine implementarea tranziției verzi fără a afecta capacitatea de producție agricolă. Deși documentul propunerii nu prevede alocări din afara PAC, principiul flexibilității în utilizarea fondurilor și cel al eficienței în atingerea obiectivelor justifică extinderea surselor de finanțare printr-o mai bună coordonare cu alte instrumente europene existente. O astfel de complementaritate este esențială pentru a asigura echilibrul între sustenabilitate, competitivitate și securitate alimentară.

13. **Politica Agricolă Comună se schimbă radical la fiecare 7 ani, aspect care provoacă mari probleme adminstrațiilor naționale și fermierilor**; considerăm că ar trebui să se țină cont de lecțiile învățate, iar modificările să apară doar la nivelul acelor componente ale Politicii care nu și-au dovedit eficiența în a menține competitivitatea fermierilor europeni angajați în tranziția verde. Scopul principal primordial al Politicii Agricole Comune este asigurarea securității alimentare, motiv pentru care este esențial identificarea unui echilibru între producția agricolă și ambițiile de mediu.

Stabilitatea arhitecturii Politicii Agricole Comune reprezintă un factor esențial pentru eficiența implementării la nivel național și pentru menținerea încrederii fermierilor în politicile europene. Principiile evidențiate în propunerea Comisiei – precum flexibilitatea, eficiența și orientarea către rezultate – susțin indirect necesitatea unui cadru legislativ coerent și predictibil. În acest sens, revizuirea PAC ar trebui să vizeze cu prioritate acele componente care nu și-au dovedit eficiența, limitând modificările structurale frecvente care generează incertitudine și presiune administrativă. O abordare fundamentată pe lecțiile învățate din aplicarea anterioară ar permite consolidarea competitivității sectorului agricol european și asigurarea unui echilibru durabil între producția agricolă și obiectivele de mediu.

14. **Creșterea puterii de negociere a fermierilor la nivelul lanțului valoric agroalimentar**: fermierii nu reușesc să negocieze prețuri de vânzare care să le acopere nici măcar cheltuielile de producție, riscând astfel falimentul. Solicităm identificarea unor instrumente de criză care să diminueze acest risc prin reglarea pieței față de prețul listat la nivel de bursă, cu diferențe aproximativ de 20-30 euro/tonă, comparativ cu actuala perioadă în care diferențele ajung chiar și la 70 euro/tonă.

Volatilitatea prețurilor și dezechilibrele din lanțul agroalimentar afectează în mod direct viabilitatea economică a fermierilor, în special în contextul în care aceștia nu dețin o putere reală de negociere. Deși propunerea Comisiei nu tratează explicit acest subiect, principiile sale privind eficiența pieței și nevoia de intervenție rapidă în perioade de criză susțin necesitatea dezvoltării unor instrumente care să atenueze riscurile comerciale majore. Introducerea unui mecanism de corectare a decalajelor de preț între bursă și fermă ar

Cubic Center, Bd Pipera 1B,
Voluntari, 077190, România
www.cfro.ro

reprezenta o măsură complementară de stabilizare a veniturilor agricole și de protejare a sustenabilității economice a exploatațiilor.

15. **Condiționarea socială**: riscă să lase loc la interpretări și abuzuri, cu impact negativ imediat asupra pierderii de subvenții ale Politicii Agricole Comune de către fermieri. Solicităm posibilitatea oferirii unei derogări până în anul 2027, fără efecte asupra obținerii subvențiilor de către fermieri – această perioadă va avea rolul de a evalua impactul acestei reglementări PAC, fără să afecteze accesul fermierilor la schemele de plată.

    Aplicarea condiționalității sociale presupune introducerea unor noi obligații și riscuri de sancțiuni pentru fermieri, într-un context în care mecanismele de control, interpretare și coordonare interinstituțională sunt încă insuficient dezvoltate la nivelul multor state membre. În lipsa unei perioade de tranziție adecvate, există riscul apariției unor abuzuri administrative și a pierderii nejustificate a sprijinului financiar. În spiritul propunerii Comisiei de a adapta PAC la realitățile din teren și de a evita penalizările disproporționate, se justifică introducerea unei derogări temporare începând cu anul 2028, cu rol de evaluare și calibrare a măsurii. Această abordare ar permite o implementare coerentă și predictibilă, evitând afectarea accesului fermierilor la schemele de plată într-o perioadă deja marcată de presiuni economice și structurale.

16. **Sprijinirea din Politica Agricolă Comună sau prin intermediul altor mecanisme de finanțare a infrastructurii principale și secundare de îmbunătățiri funciare** (irigații și desecare-drenaj) în scopul oferirii unei siguranțe alimentare a spațiului comunitar, firește, prin optimizarea și eficiența utilizării acestei resurse extrem de importante, apa.

    Creșterea rezilienței agriculturii europene la efectele schimbărilor climatice presupune investiții structurale în infrastructura de irigații, desecare și drenaj, cu rol esențial în menținerea capacității productive și în asigurarea securității alimentare la nivelul UE. Deși documentul propunerii Comisiei nu face referire directă la îmbunătățirile funciare, principiile privind eficiența utilizării resurselor și adaptarea la condițiile climatice susțin necesitatea sprijinirii acestor investiții, fie din bugetul PAC, fie prin mecanisme financiare complementare. O astfel de abordare contribuie la atingerea obiectivelor de sustenabilitate și la consolidarea unei agriculturi performante și competitive într-un context climatic tot mai imprevizibil.

17. **Actualizarea suprafeței de referință utilizate pentru calculul plăților directe din Pilonul I al Politicii Agricole Comune.**

    În prezent, alocarea bugetului destinat plăților directe către România se realizează în baza unei suprafețe de referință stabilite în anul 2016, respectiv 9,24 milioane hectare. Însă,

Clubul
Fermierilor Români
pentru agricultură performantă

Cubic Center, Bd Pipera 1B,
Voluntari, 077190, România
www.cfro.ro

conform celor mai recente date, suprafața agricolă eligibilă a crescut semnificativ, atingând în anul 2024 un total de 9,87 milioane hectare.
Menținerea unei suprafețe de referință care nu mai reflectă realitățile actuale ale sectorului agricol conduce la o repartizare disproporționată a fondurilor disponibile, diminuând cuantumul plăților directe pe hectar și afectând, în mod direct, veniturile fermierilor activi.

Considerăm că sprijinul dvs. în susținerea propunerilor enunțate anterior va putea influența pozitiv viitoarele decizii bugetare și de simplificare, care ar trebui să reflecte realitățile la nivel de ferme și să răspundă concret nevoilor antreprenorilor care contribuie direct la securitatea alimentară a Uniunii Europene. În urma propunerilor prezentate, reafirmăm importanța unei abordări echilibrate care să sprijine competitivitatea fermierilor români, să asigure stabilitatea pieței agricole și să faciliteze tranziția către un sistem agricol sustenabil.

Clubul Fermierilor Români rămâne disponibil pentru a continua strânsa colaborare cu Dvs. și instituția pe care o coordonați, ne angajăm să oferim expertiză, resurse și sprijin pentru a atinge obiective comune și pentru a consolida performanțele economice ale fermierilor din România. Suntem parteneri dedicați, deschiși la dialog și cooperare în beneficiul întregii comunități agricole din România.

Vă rog să primiți, domnule Ministru, expresia celei mai înalte considerații.

Cu stimă,

Florian Ciolacu,
Director Executiv
Clubul Fermierilor Români pentru Agricultură Performantă